

ANALYSE AF SPEJDER- OG SAMRÅDSFØRENINGERNES VILKÅR I KØBENHAVN, 2016

1. Baggrund for analysen	s. 3
2. Hovedkonklusioner og konkrete anbefalinger	s. 4
3. Fakta om foreningerne	s. 9
4. Analyser og anbefalinger på specifikke områder ...	s. 12
5. Anbefalinger der går igen på tværs af spejder/samråds- og kulturforeninger	s. 24
6. Analysens metoder	s. 25
7. Bilag I	s. 27

Oversigt over spejder- og samrådsforeningernes mødefaciliteter findes separat på www.kk.dk/artikel/foreninger

I. BAGGRUND FOR ANALYSEN

Hvordan har spejder- og samrådsforeningerne¹ det egentlig? Hvordan ser de på deres udfordringer og potentialer? Hvilke drømme og behov har de? Og hvordan ser livet som forening ud i en storby som København i 2016? Det er nogle af de spørgsmål, som denne analyse forsøger at besvare.

Formålet med analysen er at komme med konkrete anbefalinger til, hvordan vilkårene for spejder- og samrådsforeningerne i København kan forbedres. Datamaterialet er indsamlet ved at inddrage de frivillige i foreningerne på forskellig vis (spørgeskema, interviews, workshops). Denne rapport er et udtryk for foreningernes anbefalinger og ønsker, som især er kommet frem på de afholdte workshops. Det er således foreningernes egen stemme, der er repræsenteret her.

Analysen er sat i værk af Folkeoplysningsudvalget i Københavns Kommune, som i maj 2016 besluttede at afsætte midler til at udføre to analyser af henholdsvis spejder- og samrådsforeningerne og kulturforeningerne i byen. Analyserne er stort set sammenlignelige med to rapporter, der omhandler samme forenings-typer, som Folkeoplysningsudvalget fik gennemført i 2009. Nærværende rapport beskæftiger sig udelukkende med spejder- og samrådsforeningerne, mens kulturforeningerne behandles i en særskilt rapport. I sidste afsnit peges der på en række anbefalinger og forslag, der går på tværs af de to foreningstyper.

Analysen er foretaget i efteråret 2016 af afdelingen Fritid KBH i Kultur- og Fritidsforvaltningen. Vi takker mange gange alle de frivillige og ansatte fra foreningerne og hovedorganisationerne, som på forskellig vis har deltaget og bidraget undervejs i processen.

---

¹ Spejder- og samrådsforeningerne er i denne analyse defineret ved at være de foreninger, der har sat kryds i "spejder", da de registrerede sig som forening i Københavns Kommune. En del af disse foreninger laver ikke egentlige spejderaktiviteter, men har et idégrundlag og en metode til fælles med spejderne og er en del af Samrådet i København.

2. HOVEDKONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

I dette afsnit beskrives de overordnede tendenser, som analysen viser. Foreningernes konkrete anbefalinger og forslag oplistes desuden for det samlede overblik. I rapportens kommende afsnit uddybes de enkelte emner mere detaljeret.

SPEJDER- OG SAMRÅDSFORENINGER I MEDLEMSVÆKST

Generelt går det godt blandt de 72 spejder- og samrådsforeninger, der findes i København, når man ser på medlemstilslutningen. I løbet af de sidste syv år er der sket en medlemstilvækst på 27 %, når man kigger på foreningernes indberetninger til kommunen. Dette bakkes op af de 49 besvarelser i spørgeskemaet, hvor 82 % af foreningerne svarer, at de er vokset inden for det seneste år, mens 14 % har status quo. Kun to foreninger (4 %) svarer, at de har mistet medlemmer.

En bagside ved medlemsvæksten er dog, at det lader til, at en del spejder- og samrådsforeninger i København har nået deres grænse for at tage nye medlemmer ind. Ca. 20 foreninger melder om lange ventelister eller stop for opskrivning på venteliste, og Samrådet i København estimerer, at der står ca. 700 børn på venteliste i deres foreninger. Der er således mange børn i København, som ikke har mulighed for at blive en del af spejderlivet, og der er stor efterspørgsel efter mere kapacitet. I spørgeskemaet peger foreningerne selv på, at det primært er faciliteter og antallet af frivillige, der begrænser dem i at optage flere medlemmer.

VELFUNGERENDE OG UDFORDRENDE OMRÅDER

Selvom det generelt går godt på medlemssiden, har foreningerne en række udfordringer på forskellige områder og ligeledes forskellige bud på, hvordan disse udfordringer kan løses. Nedenstående oversigt viser de tre områder, som foreningerne oplever som henholdsvis mest velfungerende og mest udfordrende, jf. spørgeskemaet:

Mest velfungerende områder	Mest udfordrede områder
<ul style="list-style-type: none"> • Aktiviteter (94 %) • Medlemstilslutning (61 %) • Frivillige/ instruktører (47 %)	<ul style="list-style-type: none"> • Faciliteter (51 %) • Frivillige (49 %) • Økonomi (41 %) • Administration af foreningen (33 %)

INTERNE FORSKELLE MELLEM FORENINGERNE

En del udfordringer går igen blandt alle foreninger, men analysen har også vist, at der på nogle områder er store forskelle på foreningerne. De mindre foreninger (under 50 medlemmer) oplever størst udfordringer med medlemstilslutning (75 %) og frivillige (50 %). De mellemstore foreninger (50-100 medlemmer) oplever flest udfordringer med faciliteter (68 %), økonomi (58 %) og frivillige (58 %). De store foreninger (over 100 medlemmer) har størst udfordringer med administration (57 %), faciliteter (57 %) og økonomi (43 %).

Deler man foreningerne op i dem, der er vokset medlemsmæssigt det seneste år, og dem der ikke er, ses det tydeligt, at dem, der er vokset i langt højere grad angiver, at frivillige og økonomi er en udfordring, mens dem, der ikke er vokset angiver medlemstilslutning som den største udfordring. For begge grupper er faciliteter en udfordring.

GENERELLE ANBEFALINGER OG FORSLAG

Analysen viser, at der især bør arbejdes på at forbedre vilkårene for foreningerne på områderne faciliteter samt støtte og administration. Desuden kan der med fordel iværksættes tiltag, som forbedrer vilkårene indenfor medlemmer og aktiviteter. På disse tre områder vil både forvaltningen, de kommunale politikere og foreningerne selv kunne bidrage til forbedringerne. I forhold til områderne frivillige og samarbejde er det primært foreningernes eget ansvar at skabe forbedrede vilkår.

I nedenstående tabel oplystes foreningernes anbefalinger, som er trådt tydeligst frem i løbet af analysen.

Generelle anbefalinger og forslag
<p>FACILITETER</p> <ul style="list-style-type: none">
• Foreningernes lejekontrakter bør være mere gennemskuelige og rimelige og løbe over minimum ti år, hvilket bl.a. gør det lettere at renovere egne lokaler
• Det skal undersøges, hvorvidt der vil være besparelser at hente på sigt ved at investere i renovering af foreningernes egne lokaler/hytter
• Der bør indføres et økonomisk incitament til at dele egne faciliteter med andre
• Der bør skabes både nye og alternative faciliteter for at rumme flere medlemmer, og foreningerne bør inddrages mere i processen
• Byrummet skal udnyttes bedre til aktiviteter ved at etablere enkle basisfaciliteter
<p>STØTTE OG ADMINISTRATION</p> <ul style="list-style-type: none">
• De administrative systemer skal optimeres og forenkles
• Kasserere og nye foreninger skal støttes bedre
• Der bør være mere rådgivning og formidling omkring Udviklingspuljen for børn og unge
<p>MEDLEMMER OG AKTIVITETER</p> <ul style="list-style-type: none">
• Foreningerne skal have mulighed for mere rådgivning om nye tiltag, samarbejdsmuligheder, partnerskaber mv.
• Dobbelt-tilskuddet til de 13-18-årige bør fastholdes
• Det skal være muligt at søge tilskud til at afholde aktiviteter på tværs af foreninger
• Foreningerne har et indbygget potentiale for at inkludere udsatte børn, og dette bør der være mere støtte til
<p>FRIVILLIGE</p> <ul style="list-style-type: none">
• Tilskud til lederkurser bør fastholdes
• Der er potentiale i, at foreningerne igangsætter fælles rekrutteringsindsatser, og at kommunen evt. bidrager i form af kurser/workshops om emnet eller støtte via Udviklingspuljen til specifikke rekrutteringsindsatser
<p>SAMARBEJDE</p> <ul style="list-style-type: none">
• Foreningerne skal have bedre overblik over lokale aktører og en lokal platform til at mødes med potentielle samarbejdspartnere

SAMMENLIGNINGER MED ANBEFALINGER FRA 2009

Folkeoplysningsudvalget fik også i 2009 foretaget en analyse af spejder- og samrådsforeningerne. I både analysen fra 2009 og i nærværende analyse er det særligt faciliteter og administration i forhold til tilskud og økonomi, der fylder meget.

FACILITETER

Faciliteter - egne såvel som de kommunale faciliteter - var både i 2009 og i nærværende analyse et stort emne. Foreningerne oplevede dengang som nu, at det er vanskeligt at planlægge fremadrettet i forhold til istandsættelser af egne lokaler. Analysen i 2009 anbefalede også, at der skabes lettere adgang til byens parker og grønne områder, og at der indrettes egnede opbevaringsmuligheder.

STØTTE OG ADMINISTRATION

Det opleves fortsat som administrativt tungt at skulle indberette medlemstal, selvom begrebet aktivitetstimer er afskaffet. Der kan være en del dobbeltarbejde for foreningerne, da Københavns Kommune opererer med en aldersgrænse på 25 år, mens de indberetninger foreningerne skal lave til DUF, er baseret på en aldersgrænse på 30 år.

For spejder- og samrådsorganisationerne er der en del arbejde, som ligger udenfor den enkelte mødeaften i foreningerne. Både i 2009 og 2016 opfordrer foreningerne til, at der tages hensyn til dette i beregningen af tilskud. I 2009 anbefalede rapporten at støtte forskellige mødeformer særligt for unge. Denne aldersgruppe opleves fortsat som den mest udfordrende aldersgruppe for foreningerne.

Udviklingspuljen for børn og unge bruges ikke meget af spejder- og samrådsforeningerne bl.a. pga. kravet om egenfinansiering. Generelt var der både i 2009 og 2016 lille viden om muligheden for at søge Udviklingspuljen, og foreningerne efterspurgt mulighed for flere kurser og mere rådgivning om puljen.

I analysen i 2009 efterspurgt foreningerne en indgang på www.kk.dk. Det er der kommet, men det opleves fortsat som vanskeligt at finde de ønskede informationer, og foreningerne ønsker bl.a. en mere direkte kontakt til en konsulent.

Sammensætningen af tilskuddet til lederkurser er blevet ændret siden 2009, og vigtigheden af lederkurserne blev understreget både i 2009 og 2016.

3. FAKTA OM FORENINGERNE

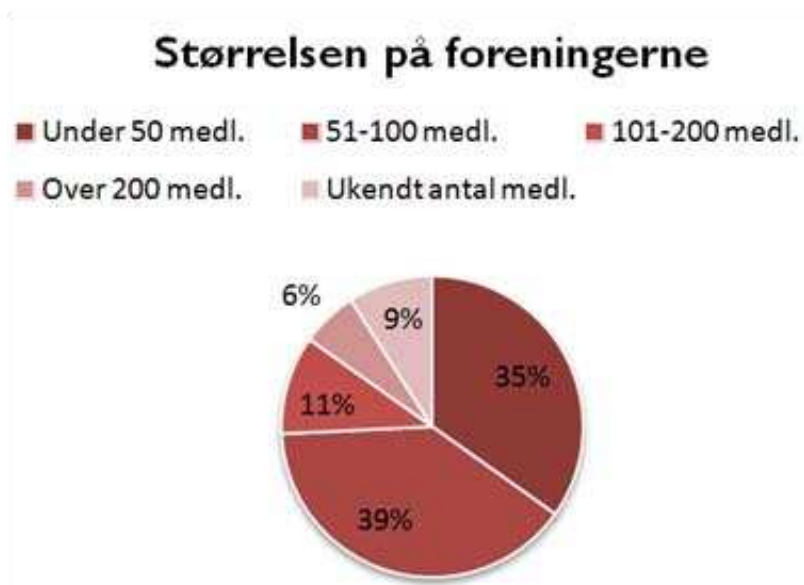
Der findes i alt 65 spejder- og samrådsforeninger, som er registreret med aktiviteter for børn og unge under 25 år i Københavns Kommune i 2016². Herudover er der seks foreninger, som ikke får medlemstilskud af kommunen. I alt er der 72 spejder- og samrådsforeninger i København.

Samlet set har de 65 foreninger, der modtager tilskud, registreret 4.335 medlemmer i 2015³. Seks af disse foreninger er dog så nye, at deres medlemstal ikke er registreret endnu.

Medlemmerne fordeler sig således aldersmæssigt:

	0-12 år	13-18 år	19-24 år	25-59 år	60+ år	Total
Antal	2.921	718	351	280	65	4.335
Procent	67 %	17 %	8 %	7 %	1 %	100 %

I gennemsnit har hver spejder- og samrådsforening ca. 67 medlemmer, men der er stor forskel på størrelserne af de enkelte foreninger. Den største forening har 251 medlemmer, mens den mindste har 7. I tabellen nedenfor ses, hvordan foreningerne fordeler sig rent størrelsesmæssigt.

De 49 besvarelser på spørgeskemaet viser, at langt de fleste foreninger har mange år på bagen. 42 af foreningerne har eksisteret i mere end 40 år. Fire foreninger har eksisteret 16-40 år, mens tre foreninger er under 15 år gamle.

²Tallene henviser til de foreninger, der er registreret i Københavns Kommune og i 2016 modtager enten medlems- eller lokaletilskud. Foreningerne har selv noteret, at deres hovedaktivitet er "spejder".

³Tallene er baseret på foreningernes regnskabsafreggelse for 2015/ansøgning for 2017. De faktiske tal er fra 2015.

HVORDAN ER UDVIKLINGEN SIDEN 2009?

Siden 2009 er det samlede antal spejder- og samrådsforeninger, der får medlemstilskud, steget fra 64 til 65 i 2016. I samme periode er det samlede medlemstal for spejder- og samrådsforeningerne steget fra 3.457 i 2009 til 4.335 i 2015. Dette er en stigning på 878 medlemmer, hvilket svarer til 25 %. Som det ses af nedenstående tabel, er stigningen primært sket blandt børn og unge under 25 år.

	0-24 år	25-59 år	60+ år	Total
2009-antal	3.117	314	26	3457
2015-antal	3.990	280	65	4.335

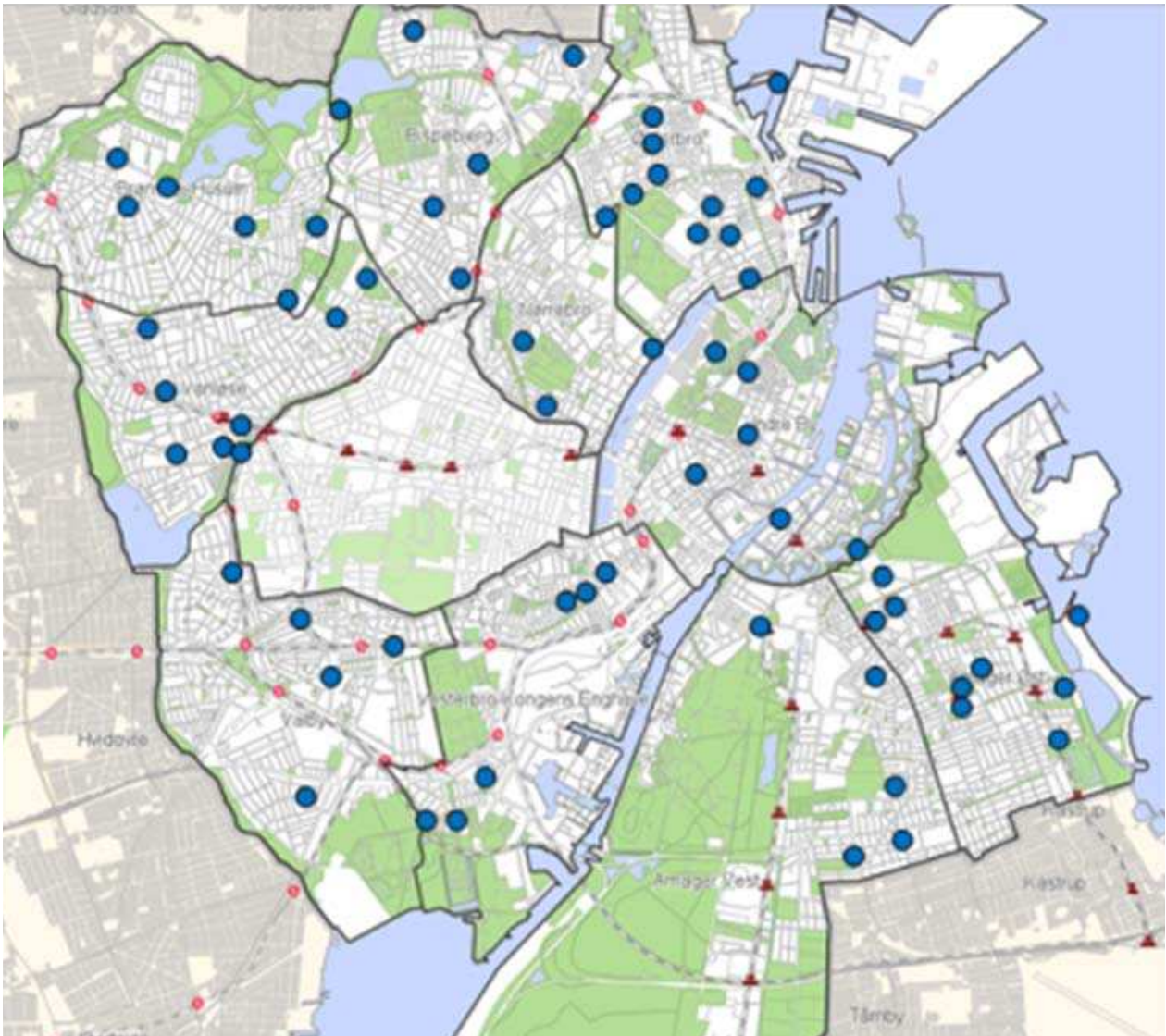
HVORDAN ER FORENINGERNE ORGANISERET?

Hovedorganisation	Antal grupper	Antal medlemmer	Procentvis fordeling af medlemmer
Det danske spejderkorps	18	1.460	34 %
FDF	17	1.181	27 %
KFUM spejderne	12	622	14 %
De grønne pigespejdere	7	297	7 %
DUI - Leg og Virke	2	251	6 %
KFUM og KFUK	2	199	5 %
Andet ⁴	7	325	7 %
Total	65	4.335	100 %

⁴ Tallet dækker over spejderforeninger, der enten er selvstændige eller medlem af andre hovedorganisationer.

HVOR I BYEN HOLDER FORENINGERNE TIL?

Her ses et kort over, hvor i København samråds- og spejderforeningerne har mødesteder.

4. ANALYSER OG ANBEFALINGER PÅ SPECIFIKKE OMRÅDER

Analysen er centreret omkring fem emner, som er centrale for foreningernes drift og udvikling: faciliteter, støtte/administration, medlemmer/aktiviteter, frivillige og samarbejde. Nedenfor beskrives de enkelte områder detaljeret, og der tages højde for både faktuelle oplysninger, resultater fra spørgeskemaundersøgelsen og materiale fra interviews og workshops på alle områder. Hvert afsnit indledes med anbefalinger og forslag på området.

FACILITETER

Anbefalinger i forhold til faciliteter

- Foreningernes lejekontrakter bør være mere gennemskuelige og rimelige og løbe over minimum ti år, der bl.a. gør det lettere at renovere egne lokaler
- Det skal undersøges, hvorvidt der vil være besparelser at hente på sigt ved at investere i renovering af foreningernes egne lokaler/hytter
- Der bør indføres et økonomisk incitament til at dele egne faciliteter med andre
- Der bør skabes både nye og alternative faciliteter for at rumme flere medlemmer, og foreningerne bør inddrages mere i processen
- Byrummet skal udnyttes bedre til aktiviteter ved at etablere enkle basisfaciliteter

Overvejende tilfredshed med faciliteterne, men behov for flere faciliteter

Foreningerne er overvejende tilfredse med standen af de lokaler, de benytter (61 %), og udstyret i lokalerne (57 %). Men 51 % er uenige i, at det er let at få adgang til egnede faciliteter, og 43 % mener, at adgangen til faciliteter begrænser dem i at få flere medlemmer. Dette gælder især de større foreninger. Der ses en tendens til, at de foreninger, der er vokset inden for det sidste år, generelt er mere tilfredse med deres faciliteter, end dem der ikke er vokset. Således angiver 50 % af de foreninger, der er vokset, at adgangen til faciliteter begrænser dem i at vokse yderligere, mens dette kun gælder 11 % af de foreninger, der ikke er vokset.

I dette spørgsmål er der store forskelle i forhold til foreningernes størrelse. De små foreninger er generelt væsentlig mere tilfredse med faciliteterne end de store foreninger. Fx er 81 % af de små foreninger tilfredse med standen af deres faciliteter, men dette kun gælder 47 % af de mellemstore foreninger og 57 % af de store foreninger.

Foreningerne angiver manglende faciliteter som en væsentlig årsag til ikke at kunne modtage flere medlemmer. Det er desuden blevet pointeret undervejs, at foreningerne oplever medlemsnedgang, hvis de flytter facilitet.

Egne faciliteter – lejeaftaler og renovering

Størstedelen af de københavnske spejder- og samrådsforeninger har faste mødesteder i egne lokaler på lejet grund eller i lånte lokaler i en kirke. Desuden har en del foreninger weekendhytter uden for byen.

Foreningerne pointerer, at det giver mange fordele at have egne faciliteter, og at det er et vigtigt element i forhold til at skabe den identitet, som bl.a. fastholder medlemmer og frivillige. Samtidig giver egne faciliteter en god fleksibilitet, og det er muligt for de frivillige at være spontane i forhold til at mødes.

Dog påpeger flere foreninger, at det er en stor udfordring, at lejeaftalerne i kommunen er uigennemskuelige og ofte gældende for en kort periode. Dette skaber stor usikkerhed og gør det vanskeligt for foreningerne at gå i gang med renoverings-projekter. En forbedring af lejeaftalerne vil betyde, at det bliver lettere at søge fonde og låne penge i banken med henblik på renovering.

- Konkret foreslås det, at Kultur- og Fritidsforvaltningen arbejder på at sikre gennemskuelige og rimelige leje-/og driftsaftaler, som løber over minimum 10 år.

En anden problemstilling i forbindelse med foreningernes egne faciliteter er renoveringen af de til tider meget nedslidte mødefaciliteter og hytter (se oversigt på www.kk.dk/artikel/foreninger for fotos af mødefaciliteter). På dette felt efterspørges en mulighed for at søge økonomisk støtte til renovering. En del foreninger har opfattelsen af, at klubhuspuljen skal ansøges for minimum 50.000 kr., hvilket gør mindre renoveringsprojekter svære at få støtte til. Det skal dog i denne sammenhæng tilføjes, at der i november 2016 er sendt information ud til alle foreninger om, at det nu er muligt at søge midler til mindre projekter under Klubhuspuljen i størrelsesordenen 25.000 – 50.000 kr. Tre spejder- og samrådsforeninger har søgt klubhuspuljen i 2016 og fået bevilget samlet 1.872.000 kr.

- Det anbefales at undersøge, hvorvidt der vil være mulige besparelser at hente på sigt ved at investere i renovering af foreningernes egne lokaler/hytter

Et par foreninger har nævnt et behov for at løse opbevaringsproblemer i forbindelse med faciliteterne og efterspørger bedre finansieringsmuligheder og lettere adgang til tilladelser i forhold til at sætte opbevaringsskure op.

Deling af faciliteter som potentiale

At dele faciliteter med andre er et emne, som mange foreninger ser et potentiale og sund fornuft i – især i betragtning af den lokalemangel, der generelt findes i København. Som lokaletilskuddet er skruet sammen for nuværende, er der dog ingen økonomiske incitamenter til at dele egne faciliteter med andre. I stedet er det foreningernes opfattelse, at det udelukkende medfører slid, øgede driftsomkostninger og besvær at dele deres lokaler med andre.

- Det foreslås, at der kigges på en ny model for lokaletilskud, så de foreninger, der låner/lejer egne lokaler ud til fx andre foreninger, daginstitutioner, skoler og andre samarbejdspartnere, opnår en reel økonomisk fordel eller kompensation ved dette.

Desuden er der et potentiale i at kigge på muligheden for at placere spejder- og samrådsforeninger i de faciliteter, der ejes af andre parter fx Børne- og Ungdomsforvaltningens naturskoler og domer. Foreningerne efterspørger generelt et bedre overblik over alternative facilitetsmuligheder og har brug for hjælp til at komme i dialog med andre dele af kommunen. Eftersom mange af de større foreninger i spørgeskemaet påpeger, at facilitetsmanglen bl.a. er en begrænsning for at få flere medlemmer, vil et bedre overblik over mulige alternative faciliteter, der kan deles, muligvis give plads til nogle af de mange børn, der står på venteliste i foreningerne.

- Konkret foreslås det, at Kultur- og Fritidsforvaltningen gør en indsats for at skabe overblik over potentielle faciliteter i fx Børne- og Ungdomsforvaltningen, som foreningerne kan få glæde af.

I forhold til at dele faciliteter med andre har en del foreninger nævnt, at det skal være muligt at dekorere lokalerne med identitetsmarkører (flag, bannere mv.), og at der skal være gode opbevaringsmuligheder.

Inddragelse i udviklingen af nye faciliteter

Spejder- og samrådsforeningerne vil gerne spille mere ind i udviklingen af nye faciliteter i byen og inddrages i processerne. Flere foreninger og organisationer har nævnt, at de gerne vil være med at sikre, at især de nye byområder får et bredt og mangfoldigt foreningsliv, så der er flere forskellige aktivitetsmuligheder for børn og unge. Men mange foreninger har svært ved at gennemskue systemet og kan mangle ressourcerne til at indgå i længerevarende processer omkring nye faciliteter. Her kan en løsning være, at Kultur- og Fritidsforvaltningen i højere grad inddrager hovedorganisationerne eller Samrådet i København.

- Konkret foreslås det, at foreningerne inddrages tidligere i nye projekter og anlæg, og at forvaltningen betragter foreningerne som medskabere.

Der er eksempler på, at det er lykkedes foreninger at etablere nye faciliteter i samarbejde med kommunen og eksterne fonde som fx 21 Barking Bellahøj under DDS, som andre foreninger kan søge inspiration hos.

Brug af de grønne og grå uderum i byen

I storbyen kan det være svært at skabe en god kombination af udendørs- og indendørs faciliteter, fordi disse faciliteter ofte ikke ligger i sammenhæng med hinanden. Både i spørgeskemaundersøgelsen og i de afholdte workshops efterspørger mange foreninger, at det bliver lettere at bruge uderummene i byen til deres aktiviteter. Dog er problemet, at der mangler grundfaciliteter, såsom toiletforhold, læskure, opbevaringsmuligheder, lys til aftenaktiviteter mv.

- Det foreslås, at der afsættes midler til at etablere basisfaciliteter (særligt opbevaring og toiletfaciliteter) udvalgte steder i byrummet, som foreningerne kan deles om. Det kan fx også være egentlige byshelters, "pionerpladser" eller særlige faciliteter i parker.

Det skal afklares nærmere hvor i byen, det vil være relevant at etablere disse faciliteter, og hvordan disse skal drives og vedligeholdes. Desuden skal der findes løsninger på, hvordan det sikres, at offentligheden ikke bruger disse typer faciliteter på en uhensigtsmæssig måde⁵.

⁵ Der kan med fordel indhentes erfaringer fra andre kommuner, fx i Ringsted, hvor man har lignende anlæg.

STØTTE OG ADMINISTRATION

Anbefalinger i forhold til støtte og administration

- De administrative systemer skal optimeres og forenkles
- Kasserere og nye foreninger skal støttes bedre i form af kurser, workshops og rådgivning
- Der bør være mere rådgivning og formidling omkring Udviklingspuljen for børn og unge
- Det høje serviceniveau i Kultur- og Fritidsforvaltningen skal fastholdes

Støtte og administration er et andet centralt tema ved siden af faciliteter, som er blevet fremhævet af foreningerne. Der er som udgangspunkt tilfredshed med størstedelen af de økonomiske vilkår, men der er en række forbedringsforslag til procedurer, kommunikation og rådgivning på dette område.

Samlet set har Københavns Kommune udbetalt 1.332.645 kr. i medlemstilskud og 2.659.009 kr. i lokaletilskud til spejder- og samrådsforeningerne i 2016. I spørgeskemaet angiver 45 % af foreningerne, at de er tilfredse med den økonomiske støtte fra kommunen, mens 37 % er utilfredse.

Lettelse af de administrative krav

I foreningernes forhold til de kommunale støtteordninger er der størst utilfredshed med de administrative krav, hvor godt halvdelen af foreningerne (53 %) mener, at disse kræver for meget tid fra de frivillige. Det gælder især de største foreninger, hvor 72 % erklærer sig helt eller delvist enige. Både i spørgeskemaet og i de afholdte workshops nævnes, at de administrative systemer og skemaer er uoverskuelige og tunge at arbejde med og bør forenkles. Konkret foreslås:

- At der etableres simple vejledninger (skriftligt og visuelt) fx via Youtube og word
- At systemerne skal kunne "tale sammen"

Det pointeres ydermere, at det er vigtigt ikke at komplicere administrationen (fx er det godt, at tilskuddet til ikke-kommunale medlemmer fortsætter).

Opbakning og rådgivning til kasserer-posten og nye foreninger

Kasserer-posten opfattes af mange foreninger som den sværeste post at besætte, men også en post, de er meget afhængige af, fungerer godt. Derfor efterspørges der i høj grad mere støtte til kassererne i foreningerne, især nye kasserere. Desuden oplever nogle foreninger og især hovedorganisationerne, at det er vanskeligt at opstarte nye foreninger, fordi der er behov for mere intensiv vejledning og økonomisk støtte i en opstartsfasen. Konkret foreslås:

- Kursus/workshops for (nye) kasserere med fokus på tilskud, puljer mv.
- Regnskabsprogram/ regnskabsværktøjer til foreningerne
- Særlig rådgivning og/eller "startpakke" til nye foreninger

Tilskud til lederkurser og Udviklingspuljen for børn og unge er velfungerende

Der er generel stor tilfredshed med tilskuddet til lederkurser, og foreningerne påpeger samstemmende, at dette er afgørende i forhold til fastholdelsen af de frivillige ledere og den fortsatte udvikling af foreningernes arbejde. Der er udbetalt 452.719 kr. i tilskud til lederkurser til 33 forskellige spejder- og samrådsforeninger i 2016.

- Det anbefales, at niveauet for tilskud til lederkurser fastholdes.

Der er også generel tilfredshed med Udviklingspuljen for børn og unge, som opleves som en stor hjælp for foreningerne. Seks spejder- og samrådsforeninger har søgt udviklingspuljen i 2016 og fået bevilget samlet 216.450 kr. Flere foreninger har dog efterspurgt mere rådgivning, workshops og viden om puljen, især i forbindelse med ansøgninger til større projekter.

- Konkret foreslås det, at der sendes mere direkte information om Udviklingspuljen til foreningerne, og at der afholdes kurser og skriveworkshops, hvor man kan få rådgivning

Desuden har enkelte foreninger påpeget, at retningslinjerne til Udviklingspuljen er for snævre og begrænsende bl.a. i forhold til kravene om medfinansiering. Det skal dog nævnes, at der sideløbende med at denne analyse er foretaget, er blevet vedtaget nye retningslinjer for puljen, hvor bl.a. medfinansieringskravet ændres, og puljen gøres lettere at søge. De nye retningslinjer blev vedtaget på Folkeoplysningsudvalgets møde d. 5. december 2016.

Tilfredshed med serviceniveauet hos Kultur- og Fritidsforvaltningen

Både spørgeskema og workshops viser, at foreningerne generelt er tilfredse med serviceniveauet hos Kultur- og Fritidsforvaltningen, og at den vejledning, man får som forening, er præcis. Foreningerne sætter pris på den løbende dialog og rådgivning i forbindelse med indsendelse af regnskab mv. Dog har en stor del (næsten 60 %) af foreningerne svaret "ved ikke" eller "hverken/eller" til disse spørgsmål, hvilket kunne tyde på, at de ikke har den store dialog med forvaltningen. 26,5 % angiver, at det tager lang tid at få svar fra kommunen. Der har været et par efterspørgsler efter direkte telefon-numre til fx tilskudsadministrationen på hjemmesiden.

Særlige forhold for søspejdere

Der findes fire søspejder-grupper i København. Søspejderne oplever på visse områder, at der ikke er ligestilling mellem søspejdere og landsspejdere i forhold til tilskud. Søspejderne kan fx ikke søge hyttetilskud til weekendture, da deres overnatning foregår på båden, men de kan heller ikke søge tilskud til havnepenge. Søspejderne har desuden forholdsvis store udgifter til opbevaring af både udenfor sejlsæsonen, som der ikke kan søges støtte til, da det betragtes som opbevaring/ depotrum.

MEDLEMMER OG AKTIVITETER

Anbefalinger i forhold til medlemmer og aktiviteter

- Foreningerne skal have mulighed for mere rådgivning om nye tiltag, samarbejdsmuligheder, partnerskaber mv.
- Dobbelt-tilskuddet til de 13-18-årige bør fastholdes for at bevare attraktive aktiviteter for denne gruppe
- Det skal være muligt at søge tilskud til at afholde aktiviteter på tværs af foreninger
- Foreningerne har et indbygget potentiale for at inkludere udsatte børn, og dette bør der være mere hjælp til fx støttemuligheder, kurser, kontakt til samarbejdspartnere

Succes med aktiviteter og rekruttering af medlemmer

Som beskrevet tidligere går det generelt godt i forhold til at tiltrække og fastholde medlemmer. I de afholdte workshops er det også det overordnede budskab fra foreningerne, at det er let at rekruttere børn, og at nye initiativer som Familiespejder og Baggårdsspejder er succesrige. I spørgeskemaet er 90 % af foreningerne helt eller delvist enig i, at det er let at sikre høj kvalitet i aktiviteterne, og foreningerne mener, at der er fine muligheder for gode aktiviteter og store oplevelser i København. Foreningerne slår selv på, at succesen blandt andet skyldes deres evne til at sætte fokus på værdier som ”bredden er styrken”, ”sociale skel bliver brudt”, ”man kan blive god på mange måder”, og ”at være medlem er en identitet”.

Dog er det interessant, at mange af de små foreninger i løbet af det seneste år enten har mistet medlemmer (13 %) eller har status quo (44 %), mens de mellemstore og de store foreninger udelukkende angiver, at de har fået flere medlemmer. Alle de små foreninger angiver, at de har problemer med at tiltrække nye medlemmer. Noget tyder altså på, at de større foreninger har lettere ved at udvikle sig og overleve.

Analysen indikerer således, at det på en del områder er lettere at være en større forening. Det er også nævnt flere gange i interviewene, at især hovedorganisationerne arbejder for at gøre hver enkelt forening større rent medlemsmæssigt. Men samtidig er det blevet tydeligt, at det for nogle foreninger kræver en større kulturændring og en ny måde at organisere sine aktiviteter på – og at man kan miste nærvær og tilknytning, hvis man som forening bliver for stor. I spørgeskemaet opleves fastholdelsen af medlemmer som et problem for de fleste foreninger. Kun fem foreninger (10,2 %) angiver, at de ikke har udfordringer med at fastholde medlemmer. Dette blev dog delvist modsagt i de to workshops, hvor mange gav udtryk for, at det er forholdsvis let at fastholde medlemmer.

Ventelister og nye tiltag

En del af medlemssuccesen betyder, at en del foreninger har ventelister eller er stoppet med at tage nye medlemmer ind. Foreningerne angiver, at det især skyldes mangel på frivillige ressourcer og faciliteter, at de ikke kan rumme flere medlemmer.

Samtidig nævner flere foreninger, at det kan være svært og uoverskueligt at komme i gang med nye tiltag. I spørgeskema er 49 % helt eller delvist enig i, at de har ressourcer til at udvikle nye aktiviteter og tiltag, mens 29 % er helt eller delvist uenige i dette. 35 % mener, at de har brug for hjælp til at udvikle deres aktiviteter.

Bl.a. er det blevet nævnt, at der er et stort potentiale i at få flere foreninger involveret i samarbejdet med de lokale skoler, men at foreningerne synes, at det er svært at finde den rette indgang og form. En undersøgelse foretaget i Kultur- og Fritidsforvaltningen i januar 2016 viser, at kun fire af de 31 spejderforeninger, der har svaret, har samarbejdet med en københavnsk folkeskole, men at 15 foreninger er interesserede i at få et samarbejde op at stå. Kun én spejder- og samrådsforening har søgt samarbejdspuljen til skole/foreningssamarbejde i 2016 og fået samlet 89.000 kr. Ønsker man at sikre, at foreningerne i højere grad kan rumme flere medlemmer i fremtiden, og at foreningerne styrkes i at udvikle nye tiltag og samarbejder, foreslås konkret:

- Adgang til en konsulent, som kan styrke og understøtte udviklingen af spejder- og samrådsforeningerne i København

Det skal nævnes, at Samrådet i København også er en støttefunktion, der yder rådgivning til nye og eksisterende foreninger, og rådgivning, der tilbydes i Kultur- og Fritidsforvaltningen, skal koordineres med Samrådets tilbud.

De unge medlemmer 13-18-år

Foreningerne er blevet spurgt til hvilken aldersgruppe, de har flest udfordringer med at tiltrække. Her angiver 49 %, at det er de 13-18-årige, der er sværest at tiltrække, og hele 65,3 % angiver, at de 13-18-årige medlemmer er dem, der er sværest at fastholde. Dette billede er ens for både de små, de mellemstore og de store foreninger. Dog oplever de mellemstore og store foreninger i mindre grad udfordringer med at tiltrække de 13-18-årige end de mindre foreninger.

I de afholdte workshops forklares frafaldet blandt de 13-18-årige medlemmer bl.a. med, at de presses til at vælge fritidsaktivitet (spejder el. lign. er ofte sekundært valg). Desuden er skolereformen en udfordring for de unge. Dette er dog individuelt fra forening til forening og afhænger meget af aktiviteterne. De foreninger, der lykkes med at skabe rammer og muligheder via kurser og særlige oplevelser, er succesrige. Denne type aktiviteter er dog ofte dyre og tidskrævende. Der har desuden været forslag oppe at vende om at gøre det lettere at holde aktiviteter på tværs af foreninger, hvilket også er en god metode til at fastholde især unge. Det foreslås derfor konkret:

- At fastholde dobbelttilskud til de 13-18-årige
- At det bliver muligt at søge tilskud til at afholde aktiviteter på tværs af foreninger

De udsatte børn

På begge workshops har en stor del af snakken centeret sig om foreningernes indbyggede evne til at inkludere udsatte børn og unge. Foreningerne har stor succes med at få plads til og give gode oplevelser til børn med diagnoser, fattigdomsproblemer og andre former for udsathed. Men samtidig oplever foreningerne store udfordringer med kontingent, forældreopbakning, kørsel og ture, og der efterspørges mere overblik over mulighederne og støtte til dette arbejde. Konkret foreslås følgende:

- Overblik og rådgivning om økonomisk hjælp til medlemmer (både kontingent, udstyr og ture)
- Pulje til økonomisk støtte til kontingent, ture mv., der ligger i Kultur- og Fritidsforvaltningen
- Kurser med indspark udefra afholdt af Kultur- og Fritidsforvaltningen, særligt i forhold til sociale udfordringer
- Hjælp til at opdyrke samarbejder med fag-professionelle omkring børnene, fx støtte/kontaktpersoner, boligsociale medarbejdere og andre, der kan hjælpe børnene med at indgå i foreningen

Der er fire foreninger, der i 2016 har deltaget i FerieCamp, og tre foreninger har i 2016 samarbejdet med FritidsGuiderne, som er Kultur- og Fritidsforvaltningens særlige indsatser målrettet børn i udsatte byområder. Der er potentiale i at inddrage flere samråds- og spejderforeninger i dette arbejde og udbrede viden og gode erfaringer om disse indsatser.

FRIVILLIGE

Anbefalinger i forhold til frivillige

- Der er potentiale i, at foreningerne igangsætter fælles rekrutteringsindsatser, og at kommunen evt. bidrager i form af kurser/ workshops om emnet eller støtte via Udviklingspuljen til specifikke rekrutteringsindsatser
- Tilskud til lederkurser bør fastholdes som en central del af fastholdelse af frivillige

Frivillige er en vedvarende udfordring i storbyen

Foreningerne beskriver, at der i en storby som København generelt er stor udskiftning blandt de mange unge frivillige, og at det kan være svært at fastholde engagementet over længere tid. Til gengæld er de frivillige ofte meget fleksible og lægger i perioder meget tid i foreningerne. Der er stor konkurrence fra andre tilbud, og de frivillige er engageret i meget forskelligt. I de små foreninger er det svært at få frivillige til faste ugentlige aktiviteter.

I spørgeskemaet tegner der sig et overordnet billede af, at foreningerne oplever, at det er svært at rekruttere nye frivillige, men relativt let at fastholde dem, de har. Således synes 61 %, at det er svært at rekruttere de rigtige frivillige til foreningen, og 53 % angiver, at de har brug for hjælp til arbejdet med de frivillige (kurser, rekruttering mv.). Omvendt angiver 61 %, at det er let at fastholde de frivillige.

65 % angiver, at antallet af frivillige begrænser dem i at få flere medlemmer, og samme andel angiver, at antallet af frivillige begrænser foreningen i at samarbejde med skoler, events mv. Dette er især gældende for de foreninger, der er i vækst.

Ser man på forskellen mellem de små, de mellemstore og de store foreninger er det interessant, at 88 % af de små foreninger angiver, at det er let at fastholde frivillige, mens dette kun gælder 42 % af de mellemstore foreninger og 57 % af de store foreninger. Der er en tendens til, at de store foreninger har lettest ved at rekruttere frivillige. Samtidig angiver 78 % af de store foreninger, at de har behov for hjælp til arbejdet med de frivillige.

Selvom mange angiver, at de har brug for hjælp til arbejdet med de frivillige, var der på de afholdte workshops en generel holdning om, at dette arbejde primært ligger i den enkelte forening med støtte fra foreningens hovedorganisation eller regionale organisation. Der tegner sig ikke et billede af, at kommunen har den store rolle at spille her.

Rekruttering blandt studerende og andre grupper

Foreningerne er enige om, at den bedste form for rekruttering sker internt i foreningen ved at skabe en god kultur. Samtidig er der stort potentiale i at rekruttere frivillige på uddannelsesinstitutioner, skoler og andre platforme. På de to workshops blev der foreslået flere indsatser, som bl.a. indebærer en fælles rekrutteringskampagne blandt foreningerne på fx studiesteder. Desuden blev det diskuteret, hvorvidt kommunen kan hjælpe med info og adgang til nye studerende, jobsøgende eller andre grupper af potentielle frivillige. Disse forslag er alle på et idéudviklingsstadium, men det anbefales konkret:

- At foreningerne selv arbejder videre med ideerne om fælles rekrutteringsmetoder, og at kommunen evt. bidrager i form af kurser/ workshops om emnet eller støtte via Udviklingspuljen til specifikke rekrutteringsindsatser

Lederkurser er centrale for fastholdelsen af frivillige

Som nævnt tidligere er lederkurserne et helt centralt element i forhold til at fastholde de frivillige, og der er stor tilfredshed med tilskuddene. I spørgeskemaet er 57,1 % helt eller delvist enige i, at der er tilstrækkelig økonomisk støtte til lederkurser i kommunen. Som nævnt er der udbetalt 452.719 kr. i tilskud til lederkurser til 33 forskellige spejder- og samrådsforeninger i 2016.

- Konkret foreslås det at fastholde niveauet for tilskud til lederkurser

SAMARBEJDE

Anbefalinger i forhold til samarbejde

- Foreningerne skal have bedre overblik over lokale aktører og en lokal platform til at mødes med potentielle samarbejdspartnere

Samarbejdet fungerer, men der er plads til forbedringer

At samarbejde med lokalområdet er et emne, som ikke fylder så meget for foreningerne. På de to workshops har der været flere diskussioner om, hvad foreningerne får ud af samarbejdet. Flere har pointeret, at samarbejdspartnere (skoler, institutioner mv.) giver adgang til faciliteter og medlemmer. Desuden er lokalt samarbejde en måde at række ud mod samfundet og vise medlemmerne, at det har en værdi at engagere sig lokalt. Endelig har man mulighed for at gøre opmærksom på, hvad man kan som forening.

51 % af foreningerne angiver, at de samarbejder med lokale aktører (skoler, andre foreninger, kulturhuse, boligområder mv.), og 53 % angiver, at de føler sig godt rustet til samarbejdet. Det er interessant at se, at de små, mellemstore og store foreninger ikke adskiller sig væsentligt, dog er der en tendens til at de større foreninger oplever, at de klarer sig bedre end de små i forhold til synlighed og lokalt samarbejde.

En vigtig pointe er, at samarbejdet og kommunikationen med samarbejdspartnere kræver ressourcer og kan risikere at trække ressourcer fra resten af frivilligruppen. I en storby som København kan det være svært for de frivillige at have overblik over events, potentielle samarbejdspartnere og lokale aktører. Der efterspørges derfor generelt mere viden og kontakt til de andre lokale foreninger og samarbejdspartnere i ens lokalområde. Konkret foreslås der følgende:

- Lokaludvalgene eller kulturhusene arrangerer lokale møder/arrangementer, hvor man kan møde hinanden
- Et kort eller andet overblik over foreninger og samarbejdspartnere i lokalområdet

I forhold til samarbejde med kommunale aktører oplever samråds- og spejderforeningerne, at det er vanskeligt, når det foregår på kommunens og ikke de frivilliges præmisser. Frivillige har ikke som udgangspunkt mulighed for at deltage i dagsmøder.

Tilfredshed med synlighed og internt samarbejde

Overordnet set angiver de fleste foreninger, at de er tilfredse med deres synlighed og kommunikation. Godt halvdelen (53 %) føler sig dygtige til at arbejde med dette, og er enige eller delvist enige i, at de er dygtige til at skabe synlighed (53 %). Ca. 1/4 af foreningerne har svaret hverken/eller til disse spørgsmål.

Mange foreninger har på de afholdte workshops fremhævet, at samarbejde internt på tværs af spejder- og samrådsforeninger giver flere hænder og løfter det administrative, hvilket betyder mere tid til aktiviteter og øget synlighed. Dette er især en fordel for de mindre foreninger.

Ud af de 72 spejder- og samrådsforeninger i København er langt hovedparten medlem af en af de større hovedorganisationer under Samrådet i København. Kun syv foreninger er enten selvstændige eller medlem af en mindre organisation udenfor Samrådet. Et interview med en af disse foreninger peger på, at foreningen har de samme udfordringer, som de foreninger, der er medlem af de store organisationer, men at det kan opleves som om, at man som enkeltstående forening samarbejder mindre og står mere alene med administrative og økonomiske udfordringer.

Mere dialog mellem kommunen og hovedorganisationerne

Interviews i analysen har vist, at der er et potentiale i, at Kultur- og Fritidsforvaltningen i højere grad kommer i dialog med hovedorganisationerne, når det drejer sig om udviklingen af eksisterende foreninger og etablering af nye foreninger, samt om at få udvekslet erfaringer omkring foreningernes behov og ønsker. På facilitetsområdet vil en tættere dialog også kunne gøre gavn.

Sideløbende med analysen af spejder- og samrådsforeningerne har der været foretaget en lignende analyse af kulturforeningerne i København. Anbefalinger herfra beskrives i en særskilt rapport. Nedenfor listes de forslag, som går igen i begge analyser.

5. ANBEFALINGER, DER GÅR IGEN PÅ TVÆRS AF SPEJDER/SAMRÅDS- OG KULTURFORENINGER

Sideløbende med analysen af spejder- og samrådsforeningerne har der været foretaget en lignende analyse af kulturforeningerne i København. Anbefalinger herfra beskrives i en særskilt rapport. Nedenfor listes de forslag, som går igen i begge analyser.

Anbefalinger og forslag fra både spejder/samråds- og kulturforeninger
Faciliteter
<ul style="list-style-type: none">
• Foreningsegnete faciliteter i nye byområder – herunder tidligere inddragelse i processen
• Bedre opbevaringsmuligheder i offentlige faciliteter
Støtte og administration
<ul style="list-style-type: none">
• Forenkle administrationen ved at gøre de digitale systemer lettere at arbejde med
• Mere og synligere foreningsrådgivning
• Mere og synligere hjælp til nye foreninger
• Mere og synligere rådgivning og målrettet info om Udviklingspuljen for børn og unge
Medlemmer
<ul style="list-style-type: none">
• Behov for støtte til at inddrage udsatte børn og unge

6. ANALYSENS METODER

Analysen bygger på flere forskellige metoder: en spørgeskema-undersøgelse, en række interviews og to workshops. Nedenfor beskrives de enkelte metoder.

Der har været nedsat en følgegruppe, som har mødtes løbende i processen og er kommet med inputs til metoderne og indholdet. Følgegruppen blev udpeget af Samrådet og har bestået af frivillige repræsentanter fra følgende organisationer: Det Danske Spejderkorps, KFUM-Spejderne, De grønne pigespejdere, DUI-Leg og Virke, KFUM og KFUK samt FDF (se bilag I for en liste over følgegruppemedlemmerne).

SPØRGESKEMA-UNDERSØGELSE

Spørgeskemaundersøgelsen er foretaget i august-september 2016. Skemaet blev sendt ud til de 72 foreninger, der findes i København via Samrådets kontaktoplysninger. Der er 49 foreninger, der har besvaret spørgeskemaet til ende, hvilket giver en svarprocent på 70 %.

Ønskes en oversigt over spørgsmålene i spørgeskemaet, kan Fritid KBH kontaktes via g24j@kff.kk.dk.

INTERVIEWS

Der er foretaget i alt seks interviews med repræsentanter for de større hovedorganisationer (se en komplet liste i bilag I). Disse interviews er primært foretaget med frivillige, der indtager en form for ledelses-position relateret til København i deres hovedorganisation. Det har fx været kreds- eller divisionsledere. I nogle tilfælde er det en ansat fra en hovedorganisation, der er blevet interviewet. Formålet med disse interviews har været at få et mere overordnet blik på organisationernes arbejde med foreningerne, og få udpeget nogle fælles problematikker og vilkår, som går igen blandt mange foreninger i København. Samtidig har interviewpersonerne kunnet give et bud på en sammenligning mellem foreninger i København og andre steder i landet.

Desuden er der lavet to interviews med frivillige fra konkrete foreninger (en søspejderforening og en forening, som ikke tilhører en organisation i Samrådet). Disse foreninger er udvalgt, fordi deres stemme ikke har været så stærkt repræsenteret i workshops og spørgeskema, og der var brug for at få lidt nærmere kendskab til deres vilkår og behov, fordi de muligvis adskiller sig fra hovedparten af foreningerne.

WORKSHOPS

Der har været afholdt to workshops med henholdsvis 21 og 15 deltagere. Invitationen blev sendt ud til alle spejder- og samrådsforeninger i København, og deltagerne var frivillige fra foreningerne. I alt 22 forskellige foreninger har været repræsenteret på de to workshops.

I den første workshop var der fokus på at brede en vifte af forskellige perspektiver ud. Målet var at få så mange konkrete forslag og ideer på banen, og at høre de mange varierende fortællinger om det at være frivillig forening. I den anden workshop var formålet at snævre feltet lidt ind. Målet med denne workshop var at kvalificere de mange ideer, gøre dem mere skarpe og tydelige og ikke mindst prioritere i dem. På baggrund heraf blev udarbejdet de anbefalinger, som er præsenteret i denne rapport.

7. BILAG I: OVERSIGT OVER FØLGEGRUPPE OG INTERVIEWS

Følgende personer har deltaget i følgegruppen:

- Per Vandrup, KFUM-Spejderne og Folkeoplysningsudvalget
- Martin Duus, Det Danske Spejderkorps og suppleant, Folkeoplysningsudvalget
- Ann Urbrand, DUI Leg og Virke
- Beth Enevoldsen, De Grønne Pigespejdere
- Emil Gaarde, FDF
- Bjarne Petersen, KFUM og KFUK

Alle disse personer er desuden medlem af Samrådet i København.

Der er afholdt interviews med følgende organisationer:

- Det Danske Spejderkorps (to frivillige divisionsledere)
- DUI- Leg og Virke (en frivillig foreningsleder + en ansat konsulent på landskontoret)
- FDF (en ansat forbundssekretær)
- KFUM-Spejderne (to ansatte konsulenter)
- KFUM-Spejderne (en frivillig distriktsleder)
- KFUM og KFUK (en ansat konsulent)
- Fribytterne Søspejdergruppe under Det Danske Spejderkorps (to frivillige foreningsledere)
- Svanevej Adventist Spejderne (to frivillige foreningsledere)

Oversigt over spejder- og samrådsforeningernes mødefaciliteter findes separat på www.kk.dk/artikel/foreninger

